५९ श्यावाश्व आत्रेयः।मरुतः। जगती, ८ त्रिष्टुप्।

प्र वः स्पळक्रन्सुवितायं दावनेऽर्चा दिवे प्र पृथिव्या ऋतं भरे।
उक्षन्ते अश्वान्तरुषन्त आ रजोऽनु स्वं भानुं श्रथयन्ते अर्णवैः॥ ५.०५९.०१

वः- युष्मभ्यम्। स्पट्- स्प्रष्टा। सुविताय- सुष्ठु प्राप्तव्याय। दावने- हव्यदानाय। अक्रन्- स्तौति। दिवे पृथिव्याः- द्यावापृथिवीभ्याम्। अर्च- नमस्कुरु। ऋतम्- तयोः प्रकृतिनियतिम्। भरे- सम्पादयामि। अश्वान्- प्राणप्रणाळीः। उक्षन्ते- रसेण सिञ्चन्ति। रजः- अन्तरिक्षम्। आ- समन्तात्। तरुषन्त- तरन्ति। स्वम्- स्वकीयम्। भानुम्- प्रकाशम्। अर्णवैः- मेघैः। अनु श्रथयन्ते- अनुश्लथयन्ति॥१॥

अमादेषां भियसा भूमिरेजति नौर्न पूर्णा क्षरति व्यथिर्यती।
दूरेदृशो ये चितयन्त एमभिरन्तर्महे विदथे येतिरे नरः॥ ५.०५९.०२

एषाम्- एतेषाम्। अमात्- बलात्। भियसा- भयं प्राप्नुवन्ती। पूर्णा- वस्तुपूर्णा। नौः- नौका। व्यथिः- व्यथां प्राप्य। यती- सरन्ती। न- इव। भूमिः- पृथिवी। एजति- कम्पते। दूरेदृशः- दूरवर्तिनः। ये। एमभिः- स्वगतिभिः। चितयन्त- ज्ञायन्ते। अन्तः- द्यावापृथिव्योरन्तराळे। महे- महते सौभगाय। विदथे- यज्ञे। नरः- नेतारः। येतिरे- यतन्ते॥२॥

गवामिव श्रियसे शृङ्गमुत्तमं सूर्यो न चक्षू रजसो विसर्जने।
अत्या इव सुभ्वश्चारवः स्थन मर्या इव श्रियसे चेतथा नरः॥ ५.०५९.०३

गवाम्- धेनूनाम्। शृङ्गमिव। उत्तमम्- श्रेष्ठं उष्णीषादिकम्। श्रियसे- शोभनाय धारयथ। सूर्यः- सविता। चक्षुः- स्वज्योतिषा चक्षुरिन्द्रियम्। न- इव। रजसः- उदकस्य। विसर्जने निमित्ते। शक्तिं धारयथ। अत्या इव- अश्वा इव। सुभ्वः- सुष्ठु भूताः। चारवः- कल्याणाः। स्थन- भवथ। नरः- नेतारः। मर्या इव- मर्त्या इव। श्रियसे- मङ्गळाय। चेतथ- प्रज्ञाता भवथ॥३॥

को वो॑ म॒हान्ति॑ मह॒तामुद॑श्नव॒त्कस्काव्या॑ मरुतः॒ को ह॒ पौंस्या॑।

यू॒यं ह॒ भूमिं॑ कि॒रणं॒ न रे॑जथ॒ प्र यद्भर॑ध्वे सुवि॒ताय॑ दा॒वने॑॥ ५.०५९.०४

कः। वः- युष्माकम्। महतां महान्ति। उदश्नवत्- अनुभविष्यति। कः। काव्या- दर्शनानि अनुभविष्यति। मरुतः। कः। पौंस्या- वीर्याणि प्राप्स्यन्ति। यूयम्। भूमिम्- पृथिवीम्। किरणम्- रश्मिम्। इव। रेजथ- कम्पयथ। सुविताय दानवे- शोभनदानाय। प्र- प्रकर्षेण। भरध्वे- भरथ ॥४॥

अश्वा॑ इ॒वेद॑रु॒षासः॒ सब॑न्धवः॒ शूरा॑ इव प्र॒युधः॒ प्रोत यु॑युधुः।

मर्या॑ इव सु॒वृधो॑ वावृधु॒र्नरः॒ सूर्य॑स्य॒ चक्षुः॒ प्र मि॑नन्ति वृ॒ष्टिभिः॑॥ ५.०५९.०५

अश्वाः- तुरगाः। इव। अरुषाः- रोचमानाः। सबन्धवः- नियमिताः। शूरा इव- वीरा इव। प्रयुधः- प्रकर्षेण योद्धारः। उत- अपि च। प्र युयुधुः- प्रकर्षेण युध्यन्ते। सुवृधः- शोभनवर्धनाः। मर्या इव- मर्त्या इव। ववृधुः। वृष्टिभिः। सूर्यस्य। चक्षुः- तेजः सङ्घम्। प्र- प्रकर्षेण। मिनन्ति- आच्छादयन्तीति भावः ॥५॥

ते अ॑ज्ये॒ष्ठा अक॑निष्ठास उ॒द्भिदो॒ऽमध्य॑मासो॒ मह॑सा॒ वि वा॑वृधुः।

सु॒जा॒तासो॑ ज॒नुषा॒ पृश्नि॑मातरो दि॒वो मर्या॒ आ नो॒ अच्छा॑ जिगातन॥ ५.०५९.०६

ते- अमी। अज्येष्ठाः अकनिष्ठासः अमध्यमासः- समा इति भावः। उद्भिदः- उद्भेदकाः। महसा- स्वमाहात्म्येन। ववृधुः। जनुषा- जन्मना। सुजातासः- सुष्ठुद्भूताः। पृश्निमातरः- अन्तरिक्षजाः। दिवो मर्याः- दिव्याः। नः- अस्मान्। अच्छ- अभिलक्ष्य। आ जिगातन- आगच्छत ॥६॥

वयो॒ न ये श्रेणीः॑ प॒प्तुरोज॒सान्ता॑न्दि॒वो बृ॑ह॒तः सानु॑न॒स्परि॑।

अश्वा॑स एषामु॒भये॒ यथा॑ वि॒दुः प्र पर्व॑तस्य नभ॒नूँरचु॒च्यवुः॑॥ ५.०५९.०७

ये। वयो नश्रेणीः- पक्षिपंक्तय इव। ओजसा- बलेन। दिवः अन्तान्- नभस उत्कृष्टभागान्। बृहतः- महतः। सानुनस्परि- समुन्नतप्रदेशस्य उपरि। पप्तुः- अपतन्। उभये- देवा मर्त्याः। यथा विदुः-

यथा जानन्ति तथा। एषाम्- एतेषाम्। अश्वासः- गौराश्वाः सरन्ति। पर्वतस्य- मेघस्य। नभनून्- उदकानीति सायणः। अच्युच्युवुः- अचालयन्॥७॥

मिमातु द्यौरदितिर्वीतये नः सं दानुचित्रा उषसो यतन्ताम्।
आचुच्यवुर्दिव्यं कोशमेत ऋषे रुद्रस्य मरुतो गृणानाः॥ ५.०५९.०८

नः- अस्मभ्यम्। अदितिः- अखण्डप्रकृतिः। द्यौः। वीतये- अनुभूतये। मिमातु- वृष्टिं निर्मिमातु। दानुचित्राः- चित्रदानाः। उषसः। सम्- सम्यक्। यतन्ताम्- यत्नं कुर्वन्तु। एते- इमे। दिव्यम्- अन्तरिक्षस्थम्। कोशम्- मेघम्। आ- समन्तात्। अच्युच्युवुः- अकम्पयन्। ऋषे- कवे। गृणानाः- त्वया स्तूयमाना मरुतः। रुद्रस्य- रुद्रजाः। मरुत एवं कुर्वन्ति॥८॥